

Novel·la Ramon Pla i Arxé

El preu de la marginació

El mestre d'ànimes és una novel·la de personatge perquè en el centre hi ha el protagonista, el metge Dario Asfar i la seva aventura per sobreviure, i la resta de personatges, la trama, l'estructura o els espais de la novel·la tenen només la funció de focalitzar el procés que menarà Dario Asfar de la misèria a la riquesa, passant per l'estafa, i que posarà en joc els mecanismes socials de l'èxit i els valors morals que se sacrifiquen per aconseguir-lo. Però contra el que pot semblar a primera vista -una interpretació que no m'estranyaria que fos l'habitual- el tema d'*El mestre d'ànimes* no és la denúncia del frau o de la hipocresia social que el fa possible, sinó de la duresa del camí que el personatge ha de recórrer per arribar a una meta de fet insatisfactòria. Irène Némirovsky (Kíev, 1903) ho fa sense sobreposar a la trama una moralitat i per això la novel·la crea una inquietant barreja de rebuig i de pietat pel que ha de pagar el personatge per ser diferent i més pobre que la majoria.

El currículum del protagonista és el de la marginació: "Vaig néixer a Crimea [...] pertanyo a una raça lleuantina, obscura, amb una barreja de sang italiana i grega [...], vaga-

bunds que corren per tot arreu [...] que venen catifes i nous amb mel a les platges d'Europa". El seu matrimoni amb Clara, a més, l'introdueix en una família jueva per als quals ell "era un rodamón, el grec, l'estranger, l'infidel". Marginal, doncs, entre els marginats i, per això, escriu, "el meu somni era estudiar, convertir-me en advocat o metge més endavant, tenir una professió noble, fugir d'aquell fangar". I ho fa.

La novel·la s'inicia a Niça el 1920, quan el protagonista que hi ha emigrat té 35 anys, és casat i té un fill, i està demanant diners a una vella usurera -l'ombra de Raskolnikov hi plana- perquè "tenia gana, les butxaques buides, les soles foradades". Gairebé la meitat de la novel·la està destinada a explicar les misèries que el doctor Asfar ha de suportar entre l'hostil malafiança dels seus veïns. Némirovsky ho explica amb una considerable

© HARLINGUE ROGER-VIOLLET

Némirovsky va escriure una desena de llibres

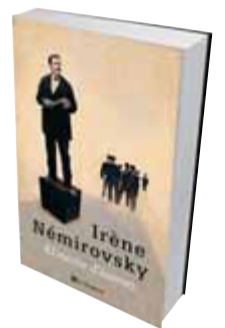
acumulació de situacions patètiques -molt russa i molt de fulletó- que l'excel·lent estil de la narradora fa creïble però no emocionant.

L'altra meitat de la novel·la està destinada a explicar el triomf social d'Asfar, a París, convertit en una mena de guru dels seus neuròtics

pacients -el "mestre d'ànimes"-, als quals estafa i consola alhora, amb una mena de psicoanàlisi de saló en el qual no creuen ni els mateixos pacients. Les altes factures que paguen, però, converteixen les paraules en un placebo i Asfar es converteix en una figura cèlebre a la capital. Deixo al lector el descobriment de les trames complementàries -la muller, el fill, una dona bondadosa que el protegeix, una prostituta convertida en empresària sagaç, un addicte al joc, la vella usurera i el seu fill...- que creen l'entramat afectiu i social del metge. Asfar certament triomfa i sobreviu gràcies a una mena de matrimoni de conveniència final que li evita la fallida i la presó. En el camí, però, hi ha deixat la família i la dignitat. Se'n surt, però el preu que ha pagat ha estat altíssim.

Mereix ser llegida

El mestre d'ànimes no és una obra mestra però està molt lluny de ser una novel·la avorrida o banal i mereix ser llegida. Escrita en francès, va ser publicada el 1939 com a fulletó al setmanari *Gringoire* i ha estat reeditada com a llibre el 2005. Irène Némirovsky morí (1942) al camp d'extermini d'Auschwitz, on també assassinaren el seu marit pocs mesos després.*

El mestre d'ànimes

Irène Némirovsky
Traducció: Josep Escarré
La Magrana
Barcelona, 2009
Preu: 17 euros
Pàgines: 207

Irène Némirovsky, jueva i morta a Auschwitz, mostra el preu que es paga quan es neix diferent, i més pobre, que la majoria

1 2 3 4 5

Ciència David Bueno

L'alta muntanya catalana: flora i vegetació

Josep Vigo i Bonada
Institut d'Estudis Catalans (IEC) - Centre Excursionista de Catalunya (CEC)
Barcelona, 2008-2009
Preu: 55 euros
Pàgines: 443

Passió per la vegetació i la muntanya

En un món en què pràcticament tot té data de caducitat, sorprèn trobar llibres de ciència que no caduquin -o que, si ho fan, serà d'aquí moltes dècades-. Aquest és el cas de *L'alta muntanya catalana: flora i vegetació*, de Josep Vigo i Boada, un llibre editat per primer cop l'any 1976 i que portava molt de temps exhaurit. Ara, més de 30 anys després, l'Institut d'Estudis Catalans i el Centre Excursionista de Catalunya l'han reeditat en una versió actualitzada i millorada.

En aquest llibre, Vigo ens fa adonar que la vegetació de les nostres muntanyes és extraordinàriament diversa, a causa de la gran varietat d'ambients que la formen. Ens parla, amb un equilibri entre contenció i passió, entre academicisme i amor subtil, de la complexitat del bosc, de la dinàmica de les clarianes forestals,

de la varietat de matollars i landes, de les pastures, de les plantes ruderals, de tartera, de rocallar i de congesta, i de la particular vegetació de les fonts, dels rierols i dels estanys.

Escrit amb un estil fàcil, el text, acompanyat per un gran nombre de dibuixos i fotografies d'una qualitat excel·lent, és ple de curiositats, la qual cosa fa que la seva lectura sigui molt amena. Vigo ha estat catedràtic de botànica a la Facultat de Biologia de la UB. Durant la seva dilatada carrera ha publicat nombrosos llibres i treballs, la majoria centrats en la vegetació de muntanya, sent aquesta la seva obra fonamental.

El llibre es divideix en tres grans blocs. El primer introdueix el lector en les generalitats sobre els Pirineus: el paisatge, les grans unitats geobotàniques, els estats de vegetació, l'alta muntanya, la flora i les comuni-

J. ELCACHO

La flora i fauna dels Pirineus són molt diverses, riques i atractives

tats vegetals. El segon se centra en els elements del paisatge pirinenc, amb informació detallada sobre la vegetació de cada estatge. I l'últim està format per diverses consideracions de l'autor, que inevitablement indueixen a la reflexió sobre la necessitat de preservar aquest ric, important i fràgil patrimoni natural. L'edició es completa amb un glossari, el vocabulari de la nomenclatura llatina i una relació sistemàtica de les plantes que s'hi esmenten.

Una obra que ha contribuït, i contribuirà, a mantenir l'interès pel món vegetal, i potser fins i tot aconseguirà que més d'una persona n'acabi sent una enamorada, un sentiment que aquesta obra traspuja, entre l'autor i la vegetació de muntanya. Un llibre atemporal, de referència per a qui agradi la muntanya, la natura, conèixer el país, o tot alhora.*

1 2 3 4 5